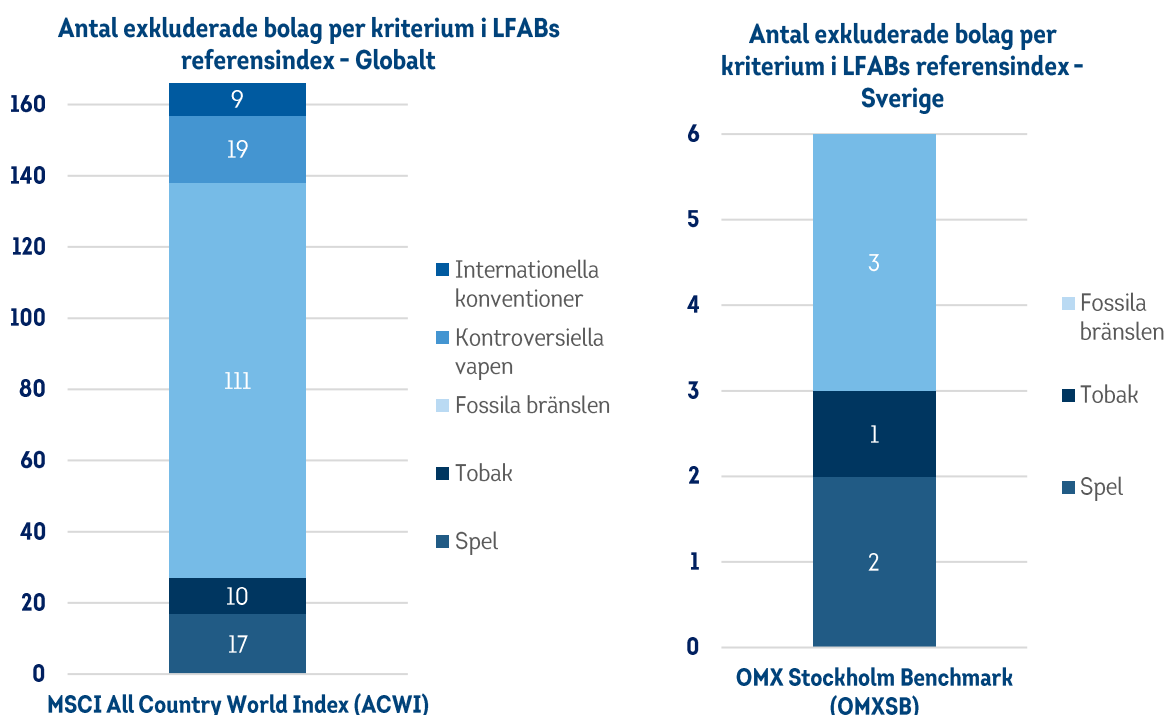

Exkluderingskriterier per tredje kvartalet 2022

Länsförsäkringar AB (LFAB) med dotterbolag tillämpar hållbarhetsrelaterade exkluderingskriterier. Exkludering, eller att välja bort, utgör en av våra ansvarsfulla investeringsstrategier (läs mer via [länk](#)). Kriterierna implementeras av Länsförsäkringar Livs Kapitalförvaltning och Länsförsäkringar Fondförvaltning vid direktinvesteringar i aktier och företagsobligationer, samt statsobligationer.¹ Investeringarna är knutna till egna fonder och portföljer med liv- och sakförsäkringspremier. Gällande kriterier presenteras översiktligt i graferna och detaljer om dess utformning finns på följande sidor.

Exkluderingskriterier och antal exkluderade bolag inom valda jämförelseindex²

Länsförsäkringar ABs ställningstaganden ger en fördjupning till gällande exkluderingskriterier (via [länk](#)).

Länsförsäkringar AB strävar efter att externa förvaltare ska tillämpa ett likvärdigt förhållningssätt till ansvarsfulla investeringar samt följa aktuella exkluderings- och omställningskriterier. Vi utövar vårt inflytande och bedriver påverkansarbete i samband med både upphandling och löpande utvärdering av externa förvaltare. Syftet är att samarbeta med hållbarhetsinriktade externa förvaltare, vilket utgör ett av våra fokusområden inom ansvarsfulla investeringar.

Ett annat fokusområde inom ansvarsfulla investeringar är aktivt ägar- och påverkansarbete. Som ett led i detta arbete bedrivs i förekommande fall dialoger med enskilda bolag som träffas, eller riskerar att träffas, av LFABs kriterier. Dessa dialoger kan bedrivas i egen regi, i samarbete med andra investerare eller med andra externa parter, och syftar till att förmedla LFABs förväntningar samt att informera vår investeringsanalys.

¹ Länsförsäkringar Livs Kapitalförvaltning tillämpar även gällande exkluderingskriterier och underliggande principer vid nya investeringar i illikvida fonder (typiskt benämnda "private equity" och "private lending" fonder).

² Även bolag utanför LFABs jämförelseindex genomlysas mot LFABs exkluderingskriterier, se sida 2.

Exkluderingskriteriernas utformning

I tabellen presenteras Länsförsäkringar ABs gällande exkluderingskriterier mot bolag, stater och jurisdiktioner. Kriterierna är antingen utformade utan en omsättningsgräns ("välja bort helt", ingen omsättning tillåts) eller med en specifik omsättningsgräns ("undvika"). I tabellen framgår vilken typ av kriterier det rör sig om, samt eventuella omsättningsgränser. Aktörerna som genom sin verksamhet, produkter eller tjänster träffas av kriterierna bedöms ge upphov till negativa konsekvenser för hållbar utveckling och motverka en eller flera av FN:s globala mål (Agenda 2030).

Exkluderingskriteriers fokus	Typ av kriterier och gräns för exkludering ³	Aktör som träffas bedöms motverka FN:s globala mål
Allvarlig överträdelse av konventioner och hållbarhetsnormer	Välja bort helt	 Koppling till enskilt mål varierar per bolag
Kontroversiella vapen	Välja bort helt	
Fossila bränslen (förbränningskol samt olja och gas)	Undvika, omsättningsgräns: - Förbränningskol >5% - Okonventionell utvinning av olja och gas >5% - Prospektering och konventionell utvinning av olja och gas >5%	
Tobaksprodukter	Undvika, omsättningsgräns: Produktion av tobaksprodukter >5%	
Spel om pengar (avser både online och landbaserat spel)	Undvika, omsättningsgräns: - Onlinespel kasino >5% - Landbaserade kasinon >5%	
Pornografi (produktion av pornografiskt material)	Välja bort helt	
Mänskliga rättigheter, demokrati, korruption och skatt (applieras på statsobligationer och noterade statskontrollerade bolag)	Välja bort helt	

Lista över exkluderade bolag och stater per tredje kvartalet 2022

På följande sidor listas de bolag och stater som för närvarande bedöms träffas av LFABs gällande exkluderingskriterier inom våra jämförelseindex. En fullständig lista med samtliga identifierade bolag som träffas av kriterierna finns tillgänglig vid förfrågan – vänligen kontakta esg@lansforsakringar.se.

Nytt och kompletterande underlag integreras successivt och vid behov uppdateras bedömningarna. **Nya bolag, stater och jurisdiktioner som lagts till listan detta kvartal markeras med * nedan.**

³ Enligt riktlinjerna från Fondbolagens Förening används gränsvärdet 5% av omsättningen för att definiera involvering i verksamhet som uppfyller exkluderingskriteriet. Denna metod med gränsvärden används även regelbundet av leverantörer av hållbarhetsrelaterade data för att kategorisera ett bolags involvering i olika typer av verksamheter.

Allvarlig överträdelse av internationella konventioner

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i bolag som bedöms överträda internationella principer för ansvarsfullt företagande och underliggande konventioner (hållbarhetsnormer) där påverkansarbete med bolaget inte nått önskvärt resultat.

Länsförsäkringar AB genomlyser regelbundet egna portföljer och fonder för att identifiera eventuella bolag involverade i överträdelser. Genomlysningen omfattar:

- FN:s Global Compact principer för ansvarsfullt företagande;
- OECD:s riktlinjer för multinationella företag;
- FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter; samt
- underliggande konventioner (se fullständig täckning i genomlysningen via [länk](#)).

Principerna för ansvarsfullt företagande berör områdena miljöhänsyn, mänskliga rättigheter, arbetsförhållanden, samt anti-korruption. Följande bolag bedöms vara involverade i allvarliga överträdelser och är i nuläget exkluderade. Påverkansarbete kan fortgå med utvalda bolag.

- **China Northern Rare Earth (Group) High-Tech Co Ltd**
Koppling till miljöförstöring i samband med hantering av gruvavfall i Kina.
- **Enbridge Inc.**
Koppling till kränkning av urfolkens rättigheter i samband med byggnation av oljeledning i USA.
- **Inner Mongolia Baotou Steel Union Co. Ltd.**
Koppling till miljöförstöring i samband med hantering av gruvavfall i Kina.
- **Metallurgical Corporation of China Ltd.**
Koppling till miljöförstöring orsakad av gruvavfall i Papua Nya Guinea.
- **PetroChina Co Ltd.**
Koppling till kränkningar av mänskliga rättigheter i samband med oljeutvinning i konfliktländer.
- **Phillips 66**
Koppling till kränkning av urfolkens rättigheter i samband med byggnation av oljeledning i USA.
- **Ratch Group Public Co. Ltd.**⁴
Koppling till kränkningar av mänskliga rättigheter i samband med kollaps av vattenkraftverk i Laos.
- **Tokyo Electric Power Company Holdings, Incorporated**
Koppling till bristande säkerhetsarbete vid kärnkraftverken i Fukushima, Japan.
- **Vale ON**
Koppling till återkommande olyckor med kollapsade avfallsdammar från gruvproduktion.

Kontroversiella vapen

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i bolag som bedöms vara involverade i klusterbomber, anti-personella landminor, biologiska och kemiska vapen, inklusive vit fosfor och utarmat uran, samt kärnvapen. Följande bolag är i nuläget exkluderade.

- **Airbus group**
Koppling till kärnvapen.
- **Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret Anonim Sirketi**
Koppling till klustervapen.

⁴ Bolaget är också uteslutet på grund av involvering i förbränningskol.

- **BAE Systems PLC**
Koppling till kärnvapen och vit fosfor.
- **Boeing Co**
Koppling till kärnvapen.
- **Dassault Aviation S.A.**
Koppling till vit fosfor.
- **General Dynamics Corp**
Koppling till kärnvapen, utarmat uran och vit fosfor.
- **Honeywell International**
Koppling till kärnvapen.
- **Huntington Ingalls Industries, Inc.**
Koppling till kärnvapen.
- **ICL Group Ltd.**
Koppling till vit fosfor.
- **Jacobs Engineering Group Inc**
Koppling till kärnvapen.
- **L3Harris Technologies, Inc.**
Koppling till vit fosfor.
- **Larsen & Toubro Limited**
Koppling till kärnvapen.
- **Leidos Holdings Inc**
Koppling till kärnvapen.
- **Lockheed Martin Group**
Koppling till kärnvapen.
- **Northrop Grumman Corp**
Koppling till kärnvapen och utarmat uran.
- **Raytheon Technologies Corp.**
Koppling till kärnvapen.
- **Safran SA**
Koppling till kärnvapen.
- **Textron Inc.**
Koppling till kärnvapen.
- **Thales**
Koppling till kärnvapen och vit fosfor.

Fossila bränslen

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i följande bolag verksamma inom fossila bränslen⁵:

- gruv- och kraftförsörjningsbolag vars omsättning från [förbränningskol](#) överstiger 5 procent, med undantag för bolag som uppfyller omställningskriterier⁶,
- energibolag vars omsättning från [prospektering och konventionell utvinning av olja och gas](#) överstiger 5 procent, med undantag för bolag som uppfyller omställningskriterier⁶,
- energibolag vars omsättning från [okonventionell utvinning av olja och gas](#) överstiger 5 procent,
- bolag, i förekommande fall, med betydande oljereserver och produktion där förutsättningarna för meningsfullt påverkansarbete med bolaget bedöms vara otillräckliga.

Avseende omställningskriterierna⁶ kan Länsförsäkringar AB överväga att behålla utvalda kraftförsörjnings- och energibolag om de bedöms vara i omställning. Bolagen bedöms regelbundet mot omställningskriterier som rör åtaganden mot Parisavtalet och klimatmål, agerande för att ställa om sin verksamhet, förmåga att påvisa positiv utfall av sitt agerande (ex. sänkt CO₂-avtryck eller högre andel förnybar energi), samt prognos för utsläppsminskning över tid. Följande bolag är i nuläget exkluderade.

Förbränningskol – utvinning och/eller för energiproduktion (kraftförsörjning)

- **Aboitiz Equity Ventures, Inc.**
- **AC Energy Corporation**
- **Adani Enterprises Limited**
- **Adani Power Limited**
- **Adani Transmission Limited**
- **Alliant Energy Corporation**
- **Ameren Corporation**
- **American Electric Power Company, Inc.**
- **BHP Group Ltd**
- **BHP Group PLC**
- **China Coal Energy Company Limited**

⁵ Omsättningssiffror för fossila bränslen baseras på information om bolagen enligt S&P Global Trucosts databas per juni 2022.

⁶ Se detaljerad beskrivning av omställningskriterierna och separat lista över aktuella omställningsbolag ([länk](#)).

- China Power International Development Limited
- China Resources Power Holdings Company Limited
- China Shenhua Energy Company Limited
- Chubu Electric Power Company, Incorporated
- CLP Holdings Limited
- CMS Energy Corporation
- Coal India Limited
- Dominion Energy, Inc.
- DTE Energy Company
- Duke Energy Corporation
- Electricity Generating Public Company Limited
- Emera Incorporated
- Evergy, Inc.
- Exxaro Resources Limited
- FirstEnergy Corp.
- Formosa Chemicals & Fibre Corporation
- Formosa Petrochemical Corporation
- Fortis Inc.
- GD Power Development Co., Ltd
- Global Power Synergy Public Company Limited
- Guangdong Investment Limited
- Guanghui Energy Co., Ltd.⁷
- Henan Shenhua Coal & Power Co. Ltd
- HK Electric Investments and HK Electric Investments Limited
- Huaibei Mining Holdings Co, Ltd.
- Huaneng Power International, Inc.
- Inner Mongolia Dian Tou Energy Corporation Limited
- Inner Mongolia Junzheng Energy & Chemical Group Co., Ltd.
- Inner Mongolia Yitai Coal Co. Ltd.
- Inner Mongolia Yuan Xing Energy Co. Ltd
- Jindal Steel & Power Limited
- Jizhong Energy Resources Co. Ltd.
- KEPCO (Korea Electric Power)
- Ningxia Baofeng Energy Group Co., Ltd.
- NiSource Inc.
- NTPC Limited
- Origin Energy Limited
- PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
- Pingdingshan Tianan Coal. Mining Co., Ltd.
- Polskie Gornictwo Naftowe⁸
- PPL Corporation
- PT Adaro Energy Tbk
- PT Astra International Tbk
- PT United Tractors Tbk
- Public Power Corporation S.A.
- RWE Aktiengesellschaft
- SDIC Power Holdings Co., Ltd.
- Shan Xi Huayang Group New Energy Co. Ltd.
- Shaanxi Coal Industry Company Limited
- Shanxi Coking Coal Energy Group Co., Ltd.
- Shenzhen Energy Group Co., Ltd.
- South32 Limited
- TBEA Co., Ltd.
- Tenaga Nasional Berhad
- The AES Corporation
- The Southern Company
- The Tata Power Company Limited
- Vedanta Limited
- Vistra Energy Corp.
- Washington H. Soul Pattinson and Company Limited
- WEC Energy Group, Inc.
- Xcel Energy Inc.
- Yanzhou Coal Mining Company Limited

⁷ Bolaget är också uteslutet på grund av sin involvering i konventionell olja och gas.

⁸ Bolaget är också uteslutet på grund av sin involvering i konventionell olja och gas.

Olja och gas - okonventionell utvinning⁹

- **APA Corporation**
- **Arc Resources Ltd**
- **Canadian Natural Resources Limited**
- **Cenovus Energy Inc.**
- **ConocoPhillips**
- **Coterra Energy Inc**
- **Devon Energy Corporation**
- **Diamondback Energy Inc**
- **EOG Resources Inc**
- **EQT Group**
- **Hess Corp**
- **Imperial Oil Limited**
- **Marathon Oil Corp**
- **Occidental Petroleum Corp**
- **Pioneer Natural Resources Co**
- **Suncor Energy Inc.**
- **Teck Resources Limited**
- **Tourmaline Oil Corp**

Olja och gas - prospektering och konventionell utvinning¹⁰

- **Africa Oil Corp**
- **Aker BP ASA**
- **BP p.l.c.**
- **Chevron Corporation**
- **China Oilfield Services Limited**
- **China Petroleum & Chemical Corporation**
- **Ecopetrol S.A.**
- **Eni S.p.A.**
- **Exxon Mobil Corporation**
- **Harbour Energy PLC ***
- **Galp Energia, SGPS, S.A.**
- **Inpex Corporation**
- **International Petroleum Corporation**
- **Lundin Energy AB** (per juli namnbyte till Orrön Energy. Utredning om status Q3)
- **Oil and Natural Gas Corporation Limited**
- **OMV Aktiengesellschaft**
- **Petro Rio SA**
- **Petrobras SA**
- **PTT Exploration and Production Public Company Limited**
- **Repsol, S.A.**
- **Royal Dutch Shell PLC**
- **Santos Limited**
- **Saudi Arabian Oil Co (Saudi Aramco)¹¹**
- **Woodside Petroleum Ltd**

Tobak

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i bolag vars omsättning från produktion av tobaksprodukter överstiger 5 procent. Följande bolag är i nuläget exkluderade.

- **Altria Group**
- **British American Tobacco**
- **Eastern Company SAE**
- **PT Gudang Garam Tbk**
- **Imperial Brands Plc**
- **ITC**
- **Japan Tobacco Inc**
- **KT&G Corp (Korea Tobacco & Ginseng Corp)**
- **Philip Morris International**
- **Swedish Match AB**

⁹ Okonventionell olja och gas avser bolag involverade i utvinning av olja från oljesand, utvinning av skifferolja- och gas genom okonventionella metoder, s.k. "fracking", samt utvinning av gas från kol.

¹⁰ Prospektering och konventionell utvinning av olja och gas avser bolag som inom energisektorn tillhör under-sektorerna (GICS klassificering) "integrated oil & gas", "oil & gas drilling", "oil & gas exploration & production".

¹¹ Exkluderas på grund av betydande oljereserver och produktion samt utifrån bedömningen att förutsättningarna för meningsfullt påverkansarbete med bolaget är otillräckliga.

Kommersiellt spel om pengar

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i bolag vars omsättning från kommersiellt kasinospel online eller kommersiellt landbaserat spel på kasinon överstiger 5 procent.

Kommersiellt onlinespel

Exkluderingskriteriet omfattar bolag som är involverade i utveckling, drift, förvaltning och/eller marknadsföring av aktiviteter som omfattar spel om pengar på kasinon, spelautomater och/eller poker (motsvarande) online. Följande bolag är i nuläget exkluderade.

- **Entain PLC (tidigare GVC Holdings Plc)**
- **Evolution Gaming Group**
- **Flutter Entertainment PLC**
- **Greek Organisation of Football Prognostics (OPAP)**
- **Kindred Group plc**

Kommersiellt landbaserat spel

Exkluderingskriteriet omfattar bolag som bedriver landbaserad spelverksamhet och erbjuder spel om pengar på kasinon, spelautomater och/eller poker (motsvarande). Följande bolag är i nuläget exkluderade.

- **Aristocrat Leisure Ltd**
- **Caesars Entertainment Inc.**
- **Galaxy Entertainment Group Limited**
- **Genting Berhad¹²**
- **Genting Malaysia BHD**
- **Genting Singapore Plc**
- **Kangwon Land Corp.**
- **Las Vegas Sands Corp.**
- **MGM Resorts International**
- **Sands China Ltd.**
- **TABCORP HOLDINGS LIMITED**
- **VICI Properties Inc ***
- **Wynn Resorts Ltd.**

Pornografi

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i bolag med omsättning från produktion av pornografiskt material (0% procents omsättning).

- *Inga bolag med denna typ av verksamhet har identifierats inom jämförelseindex.*

Stater och jurisdiktioner samt statligt kontrollerade bolag

Länsförsäkringar AB direktinvesterar inte i statsobligationer från utvalda stater och jurisdiktioner av skäl som beskrivs nedan. Vidare görs inga direktinvesteringar i statligt kontrollerade noterade ryska bolag av skäl som beskrivs på nästa sida.

Stater och jurisdiktioner utifrån mänskliga rättigheter, demokrati, och korruption

Exkluderingskriteriet omfattar stater som sammantaget bedöms vara auktoritära, icke fria, korrupta samt kränker mänskliga rättigheter. Stater med denna bedömning motverkar en hållbar utveckling och anses inte agera ansvarsfullt.

- **Afghanistan**
- **Belarus**

¹² Bolaget är också uteslutet på grund av sin involvering i förbränningskol.

- **Burundi**
- **Demokratiska Republiken Kongo (DRC)**
- **Ekvatorialguinea**
- **Haiti**
- **Jemen**
- **Libyen**
- **Nicaragua**
- **Nordkorea**
- **Republiken Kongo (Brazzaville)**
- **Ryssland**
- **Sudan**
- **Syrien**
- **Tchad**
- **Turkmenistan**
- **Venezuela**

Direktinvesteringar i hållbarhetsinriktade obligationer från utvecklingsbanker är inte föremål för dessa exkluderingskriterier, även i de fall där stater på listan ovan både kan vara mottagare för investeringar och/eller delägare i utvecklingsbanken. Förhållningssättet tar sin utgångspunkt i att medel från denna typ av obligationer avser och ska vara öronmärkta till att främja en hållbar utveckling i landet.

Stater och jurisdiktioner utifrån skatt

Exkluderingskriteriet omfattar stater/jurisdiktioner som inte anses uppfylla grundläggande standarder för skatteförvaltning och för att inte motverka skatteflykt. Stater/jurisdiktioner med denna bedömning motverkar en hållbar utveckling och anses inte agera ansvarsfullt. En delmängd av staterna/jurisdiktionerna i listan nedan återfinns även på EUs förteckning över icke samarbetsvilliga jurisdiktioner på skatteområdet. EU:s förteckning uppdateras normalt halvårsvis.

- **Amerikanska Jungfruöarna**
- **Amerikanska Samoa**
- **Anguilla**
- **Barbados**
- **Dominica**
- **Fiji**
- **Guam**
- **Palau**
- **Panama**
- **Samoa**
- **Seychellerna**
- **Trinidad och Tobago**
- **Vanuatu**

Statligt kontrollerade noterade ryska bolag samt bolag som kontrolleras av ryska oligarker

Utifrån Rysslands militära invasion av Ukraina, brott mot folkrätten och kränkning av mänskliga rättigheter exkluderas noterade ryska bolag som kontrolleras, via majoritetsäggande, av ryska staten och/eller regioner i Ryssland (ryska "subyekty federatsii"). Dessutom exkluderas enskilda noterade bolag som kontrolleras av ryska oligarker. Exkludering av dessa bolag påverkar enbart Länsförsäkringar Fondförvaltning då två av de egna fonderna har tillväxtmarknader som strategi.

- **Aeroflot**
- **Alrosa¹³**
- **Evrash Plc**
- **Polymental International Plc**
- **RusHydro**
- **Rosseti**
- **Sberbank¹³**
- **Sovcomflot**
- **Transneft**
- **VTB Bank¹³**
- **United Aircraft Corporation**

¹³ I Tillväxtmarknadsfonderna har tre bolag som bedöms kontrolleras av den ryska staten identifierats. Beslut om att exkludera bolagen har fattats. Länsförsäkringar Fondförvaltning har instruerat de externa förvaltarna av

fonderna att sälja av de tre bolagen med koppling till ryska staten så fort det är praktiskt möjligt (när handeln på börsen återupprättas).